

Warszawa, 7. 01. 2015 r.

IV.7002.65.2014.JP

Pani
Maria Wasiak
Minister Infrastruktury i Rozwoju
Warszawa

Szanowna Pani Minister

Wystąpieniem z dnia 22 października 2014 roku Rzecznik Praw Obywatelskich zwrócił się do Ministra Administracji i Cyfryzacji w sprawie następujących problemów, związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (*tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 687 ze zm.*) (dalej: specustawa drogowa).

Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich wpływa wiele skarg dotyczących naruszenia praw i wolności obywatelskich w ramach stosowania szczególnych regulacji prawnych odnoszących się do realizacji inwestycji infrastrukturalnych. Skarżący, odnosząc się do swoich indywidualnych spraw, często podnoszą zarzut przewlekłości postępowań administracyjnych prowadzonych na podstawie w/w ustawy oraz zwracają uwagę na liczne nieprawidłowości w zakresie oceny dowodów, a w szczególności dowodu w postaci operatu szacunkowego nieruchomości podlegającej wywłaszczeniu. Na tle niektórych z tych skarg Rzecznik podejmuje działania interwencyjne przewidziane ustawie z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (*tekst jednolity Dz. U. z 2014 r. poz. 1648*) (dalej: ustawa o Rzeczniku), ponieważ skargi wskazują na możliwość naruszenia wolności i praw człowieka i obywatela.

W ostatnim czasie, Najwyższa Izba Kontroli opublikowała informację o wynikach kontroli „Nabywanie przez Skarb Państwa nieruchomości pod drogi krajowe objęte Programem Budowy Dróg Krajowych w latach 2008-2013”. Głównym celem kontroli była ocena,

czy wojewodowie przestrzegali, przy wykonywaniu zadań związanych z pozyskaniem nieruchomości na potrzeby budowy dróg objętych Programem, praw obywateli związanych z przejęciem ich własności na cele publiczne.

Z podsumowania wyników kontroli wynika m.in., że wojewodowie przekraczali terminy do wydania decyzji ustalającej wysokość odszkodowania należnego właścicielowi nieruchomości przejętej pod budowę drogi. Postępowania administracyjne w tym zakresie były wszczynane ze zwłoką i prowadzone w sposób przewlekły. Operaty szacunkowe nieruchomości nie były rzetelnie weryfikowane, ponieważ nie dokonywano prawidłowej oceny ich wartości dowodowej. Działalność wojewodów w tym zakresie została oceniona przez Najwyższą Izbę Kontroli negatywnie ze względu na nieprzestrzeganie praw obywateli. Powyższe prowadzi do niepokojącego wniosku, że nieprzestrzeganie praw obywateli w postępowaniach prowadzonych przez wojewodów na podstawie specustawy drogowej nie występuje incydentalnie, lecz nabrało charakteru przyjętej praktyki postępowania w tego typu sprawach. Wprawdzie kontrola Najwyższej Izby Kontroli nie dotyczyła wszystkich urzędów wojewódzkich, niemniej jednak należy przypuszczać, że do podobnych nieprawidłowości dochodzi także w urzędach, które nie były nią objęte. Wyniki przeprowadzonej kontroli potwierdzają spostrzeżenia Rzecznika na tle skarg wpływających do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

W ramach końcowych uwag i wniosków Najwyższa Izba Kontroli wskazała, że wojewodowie powinni wszczynać z urzędu postępowania w sprawie ustalenia wysokości odszkodowań z dniem wydania decyzji zezwalającej na realizację inwestycji drogowej, co wraz z innymi działaniami o charakterze organizacyjnym ułatwi dotrzymanie ustawowych terminów wydania decyzji przewidzianych w specustawie drogowej. Ponadto, wojewodowie powinni zapewnić rzetelną weryfikację wartości dowodowej operatów szacunkowych, by możliwe było ustalenie odszkodowania spełniającego konstytucyjne wymogi słusznej rekompensaty za wywłaszczenie. Najwyższa Izba Kontroli wskazała także konkretne środki, które należy podjąć, by prawa obywateli były przestrzegane.

Minister Administracji i Cyfryzacji w załączonym piśmie z dnia 4 listopada 2014 roku przedstawił stanowisko, że nie jest organem właściwym do udzielenia Rzecznikowi informacji w przedmiocie działań, które zostały podjęte celem wyeliminowania nieprawidłowości w działaniach wojewodów i odmówił zajęcia stanowiska odnośnie do wskazanych w raporcie Najwyższej Izby Kontroli wystąpień pokontrolnych. Wskazał, że zagadnienia poruszone w wystąpieniu Rzecznika pozostają w gestii Ministra Infrastruktury i Rozwoju.

Biorąc powyższe pod uwagę, na podstawie art. 14 pkt 3 ustawy o Rzeczniku zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o poinformowanie Rzecznika, jakie działania zostały podjęte celem wyeliminowania nieprawidłowości w działaniach wojewodów, stwierdzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli oraz o przekazanie stanowiska Pani Minister odnośnie do wskazanych w raporcie Najwyższej Izby Kontroli wystąpień pokontrolnych, które zostały skierowane do objętych kontrolą wojewodów.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

Załącznik:

- kserokopia pisma Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 4 listopada 2014 roku.